

Нови Сад, мај 2017.

Полазећи од основног циља оснивања Покрајинског социјално-економског савета, а то је остваривање трипартитног демократског дијалога социјалних партнера о битним социјалним и економским питањима и заузимање заједничких ставова о питањима из надлежности Покрајинске владе и Скупштине Аутономне покрајине Војводине, чланице Покрајинског социјално-економског савета опредељене су да у току текућег мандатног периода 2016 - 2020. године своје заједничке активности усмере на остваривање крајњег ефекта социјалног дијалога - унапређење услова привређивања и побољшање материјалног, социјалног и економског положаја послодаваца и запослених. На тим основама Покрајински социјално-економски савет на 5. седници одржаној 11. маја 2017. године утврђује следећу

**ПЛАТФОРМУ ДЕЛОВАЊА
ПОКРАЈИНСКОГ СОЦИЈАЛНО-ЕКОНОМСКОГ САВЕТА
НА УНАПРЕЂЕЊУ ПРИВРЕДНОГ АМБИЈЕНТА И ПОБОЉШАЊУ
ПОЛОЖАЈА ПОСЛОДАВАЦА И ЗАПОСЛЕНИХ У АП ВОЈВОДИНИ**

I

**Социјални дијалог као незаменљив инструмент постизања социјалне
кохезије**

Неопходна је изградња целовитог и повезаног система социјално-економских савета, од Социјално-економског савета Републике и Покрајинског социјално-економског савета, до локалних социјално-економских савета у сваком граду и општини, како би се у трипартитном социјалном дијалогу социјалних партнера заузимали усаглашени ставови од интереса за привреднике, запослене и грађане и упућивали органима који су надлежни за доношење одлука.

У функцији даљег развоја социјалног дијалога предлаже се:

1. да са размотре могућности да представници социјалних партнера из републичког, покрајинског, односно локалних социјално-економских савета добију право на присуство на седницама надлежних органа и седницама скупштина (са правом дискусије, али без права гласа), уз благовремене позиве и достављање материјала, када су на дневном реду питања која се тичу привреде и положаја послодаваца и запослених;

2. да сви закони који утичу на положај послодаваца и запослених, пре усвајања, буду упућени Социјално-економском савету Републике Србије на мишљење, у складу са процедуром из Закона о социјално-економском савету, при чему и социјални партнери, преко локалних социјално-економских савета, треба да имају право да учествују у јавним расправама о нацртима закона и да дају своје предлоге и сугестије на исте;
3. да сваки закон у процедури, пре доношења, садржи анализу фискалних обавеза и прорачуна повећања трошкова пословања за правне субјекте на које се односи (ради благовременог планирања трошкова).

II

Одговарајући системски услови као предуслов побољшања положаја послодаваца и запослених

1. За даљи развој Војводине, али и целе Републике Србије, неопходно је обезбеђивање одговарајућих системских услова, а посебно:
 - 1.1. економска политика покретања индустријске производње, убрзаног раста и запошљавања;
 - 1.2. економска политика елиминације буџетског дефицита и смањивање јавне потрошње и њено довођење у склад са оствареним бруто друштвеним производом, уз примену мера које неће довести до пада квалитета јавних услуга, стандарда грађана и нивоа права запослених и пензинера,
 - 1.3. нова политика каматних стопа и кредитирања, која значи напуштање неповољних услова кредитирања и двовалутног система;
 - 1.4. стимулисање извоза у циљу смањења спољнотрговинског суфицита;
 - 1.5. пореска реформа којом ће се порези смањити и висина пореских оптерећења довести у склад са снагом пореских обвезника, па се предлаже смањење оптерећења на зараде, враћање раније могућности смањења пореза на добит уколико се користи за нову опрему и инвестиције, смањење и транспарентност фискалних и парафискалних оптерећења, изједначавање цена комуналних услуга за правна и физичка лица.
2. За даљи просперитет Србије треба код свих грађана, а посебно код великих домаћих и страних компанија, изграђивати свест о неопходности економског патриотизма, у границама које неће нарушити законске оквире заштите конкурентности. Од великих компанија очекује се да воде политику корпоративне социјалне одговорности, да део профита ангажују на подизању укупног квалитета живљења и рада својих запослених, као и целе локалне заједнице у којој се налазе.
3. Социјални партнери у АП Војводини предлажу проглашење „Деценије предузетништва и иновација уз афирмисање основних принципа достојанственог рада“.
4. Мере активне економске политике морају да буду и у функцији побољшања положаја запослених, као и отварања нових, продуктивних радних места. У том смислу очекује се:

- 4.1. активан приступ надležних државних органа за потпуну имплементацију закона у пракси кроз: појачан капацитет инспекцијског надзора у свим сегментима рада - укључујући коначно сузбијање непријављеног рада (рада на црно), нередовних исплата зарада, неуплате доприноса за обавезно социјално осигурање запослених и рада у небезбедним условима
 - 4.2. оснаживање колективног преговарања на свим нивоима, уз поштовање фундаменталних права запослених на одговарајућу зараду, на ограничено радно време, на годишњи одмор и друга плаћена одсуства, на здраве и безбедне услове рада, на слободу синдикалног организовања и деловања, на заштиту од дискриминације, у складу са законом и потврђеним међународним уговорима;
 - 4.3. У оквиру приоритета повећања запослености и смањења стопе незапослености циљеви и мере треба да буду усмерене на отварање нових продуктивних радних места и побољшање свеобухватног економског амбијента и пословног окружења. Економски амбијент мора да буде стимулативан за инвестиције и економске активности, али и у функцији побољшања функционисања тржишта рада, како би се ублажиле присутне препреке и подстакло укључивање у радни процес теже запошљивих лица. Младима, женама, лицима старијим од 50 година и лицима са инвалидитетом морају се на тржишту рада обезбедити једнаке могућности у односу на остала незапослена лица.
5. Имајући у виду чињеницу да флексибилни облици рада постају све доминантнији видови запошљавања, потребно је законским путем уредити пословање агенција за привремено запошљавање. Пре свега, треба прецизно дефинисати основне услове рада ангажованих радника тако да они морају да буду најмање једнаки основним условима рада радника у предузећу кориснику услуга агенције. У циљу заштите радника законом треба јасно регулисати да агенција за привремено запошљавање има статус послодавца, да исплаћује зараду упућеном раднику, пријављује га на обавезно социјално осигурање, одговорна је и дужна да му накнади штету ако претрпи повреду или штету на раду и др. У погледу обавеза предузећа корисника услуга агенције неопходно је да се законом утврди максималан број радника који могу да буду ангажовани преко агенције у односу на укупан број запослених, као и обавеза давања образложења синдикату на његов захтев о разлозима за ангажовање ових радника. Посебно је значајно да се дефинише и заштити уставно право на синдикално организовање и деловање запослених у агенцијама.
 6. Полазећи од:
 - заједничке оцене о озбиљности социјалне и економске, али и политичке позиције у којој се Србија налази,
 - заједнички уочене потребе да се пружи нов импулс одрживом привредном расту и да се унапреде друштвена стабилност и кохезија,

- заједничких вредности и циљева који укључују:
 - модерну, социјално одговорну тржишну привреду,
 - монетарну стабилност и јавне финансије оријентисане ка привредном развоју,
 - запосленост и укључивање што већег броја људи на тржиште рада,
 - прихватање универзалног права на пристојан рад и зараду, уз једнаке могућности и без дискриминације за све припаднике радно активног становништва,
 - борбу против свих облика сиромаштва и друштвене искључености, као и
 - прихватање социјалног дијалога синдиката, удружења послодаваца и државних органа као једног од кључних елемената усаглашавања и регулисања индустријских односа у модерним демократским друштвима,

Покрајински социјално-економски савет оцењује да би Влада Републике Србије, као један од најприоритетнијих задатака, требало да иницира закључивање Социјалног пакта о запошљавању и развоју, који би представљао један од кључних стубова одрживог привредног развоја и транзиције ка модерној европској социјално одрживој тржишној привреди у периоду од следећих пет година.

III

Активности у складу са надлежностима АП Војводине

1. Неопходна је даља афирмација трипартитног социјалног дијалога као незаменљивог инструмента усаглашавања интереса и ставова социјалних партнера у процесу доношења одлука од општег интереса за привреду, запослене и све грађане на територији АП Војводине. У том смислу, све одлуке које утичу на материјални и социјални положај послодаваца и запослених у АП Војводини, чије је усвајање у надлежности Покрајинске владе и Скупштине АП Војводине, треба претходно да буду размотрене на седницама Покрајинског социјално-економског савета.

У циљу развоја целовитог система трипартитног социјалног дијалога у Републици Србији Покрајински социјално-економски савет ће пружати помоћ у формирању и активирању локалних социјално-економских савета у градовима и општинама на подручју АП Војводине, у складу са посебним планом активности и циљем да до краја мандатног периода ПСЕС ови савети буду основани и активни у већини локалних самоуправа.

2. Решавање конкретних проблема и конфликта између послодаваца и запослених, односно синдиката, мирним путем - дијалогом и преговорима, а не штрајком, у интересу је свих социјалних партнера. У том циљу Покрајински социјално-економски савет ће, преко својих чланица, наставити са пружањем помоћи у успостављању делотворног бипартитног социјалног дијалога код послодаваца који треба да резултира изналажењем компромисних решења за проблеме, прихватљивих и за послодавце и за запослене.

3. Социјални партнери, чланови Покрајинског социјално-економског савета, предлажу да се права и обавезе из радног односа запослених у правним лицима у којима је оснивач АП Војводина уређују колективним уговорима, у складу са законом.
4. Највећи број мера за унапређење привредног амбијента у надлежности је Републике. С обзиром да се ради о кључним предлозима који се тичу привредног деловања за све привреднике и запослене на целој територији Републике Србије, првенствено очекивање социјалних партнера према Покрајинској влади, односно Скупштини АП Војводине је да, користећи своје надлежности из члана 31. Статута АПВ, предлаже законе, друге прописе и опште акте, које доноси Народна скупштина Републике Србије, који су од посебног значаја за привреду у Војводини. У складу са тим, социјални партнери ће, преко Покрајинског социјално-економског савета, упућивати образложене иницијативе ка Покрајинској влади и Скупштини АП Војводине, као овлашћеном предлагачу закона и других прописа које доноси Народна скупштина Републике Србије.
5. Покрајинска влада надлежна је да предлаже Скупштини АПВ покрајинске скупштинске одлуке и друге опште акте, као и програмске, развојне и планске документе и предузима мере за њихово спровођење. Социјални партнери, чланови Покрајинског социјално-економског савета, изражавају своју спремност да се укључе у припрему докумената који су од интереса за послодавце и запослене, давањем конструктивних, образложених предлога.
6. По члану 31. Статута АПВ Скупштина АПВ има надлежност да оснива фондове, односно банку у циљу развоја АП Војводине. У складу са тим, социјални партнери подржавају оснивање Развојне агенције Војводине у правцу подршке за спровођење инвестиционе и развојне политике и бржег економског развоја АПВ и предлажу успостављање сарадње у областима припремања предлога мера за бржи економски и привредни развој.

У циљу развоја привреде, посебно пољопривреде и прехранбене индустрије очекује се обезбеђивање квалитетних и стабилних извора финансирања (који су доступни по ниској цени - каматној стопи, али и на дуги рок) што у актуелној понуди комерцијалних банака није случај и привредницима представља проблем.

7. Имајући у виду значај пољопривреде за укупан развој АП Војводине Покрајински социјално-економски савет предлаже да се јасно регулише положај пољопривредника као послодаваца, као и радно-правни статус лица ангажованих на сезонским и другим пословима који немају стални карактер. Такође, предлаже да се за закупце пољопривредног земљишта у државној својини законски утврди обавеза да на одређеној површини земљишта у закупу запосле одређени број радника.

8. Покрајински социјално-економски савет ће подржавати и подстицати активности свих релевантних институција на постизању родне равноправности и оснаживању положаја жена - предузетница на тржишту, али и у јавном, политичком и приватном животу. Жене у руралним подручјима, као посебно рањива и маргинализована група у погледу остваривања људских права у свим областима живота, заслужују нарочите подстицаје и укључивање шире друштвене заједнице. Као саветодавни орган, Покрајински социјално-економски савет ће своје предлоге за унапређивање положаја жена упућивати надлежном покрајинском секретаријату, Покрајинској влади и другим надлежним институцијама. У том смислу, посебно ће бити предлагане, односно подржане мере за оснаживање жена у покретању и вођењу сопственог бизниса, кроз предлоге за афирмацију женског предузетништва, за запошљавање жена, посебно у руралним срединама, као и за њихово постављање на пословне, политичке и друге руководеће функције.

9. Кроз планирање буџета АПВ треба:

9.1. Подстицати отварање нових радних места и samozapošljavanja, путем програма мера активне политике запошљавања. У том смислу пружа се пуна подршка доношењу и реализацији годишњих покрајинских акционих планова запошљавања, основних инструмената спровођења активне политике запошљавања на територији АП Војводине. Приоритети политике запошљавања на територији Аутономне покрајине Војводине и даље треба да буду:

- подршка задржавању постојећих и отварању нових радних места и смањење стопе незапослених у АП Војводини;
- веће улагање у људске ресурсе побољшањем образовања и обука, уз максимално коришћење едукативног центра, са циљем усклађивања понуде и потражње на тржишту рада;
- промовисање социјалне инклузије и једнаких могућности на тржишту рада.

9.2. Подстицати мере намењене предузетницима, малим и средњим предузећима да би се лакше приступало финансијским средствима и добијале повољније кредитне линије за развој нових производа, освајање нових тржишта и запошљавање. Привреди треба омогућити добијање кредита са субвенционисаном каматном стопом, у циљу покретања производње (нпр: привредницима пласирати средства на 12-14 година, са 2-3 године грејс периодом и каматном стопом до 6% на годишњем нивоу).

9.3. Подстицати иновације уз предузетништво као мотор развоја.

9.4. Подстицати пројекте енергетске ефикасности (потребна је јасна политика финансијских институција у креирању и спровођењу модела “зелени кредит” и “зелене јавне набавке”).

9.5. Стимулисати друштвено одговорне послодавце (оне који испуњавају своје обавезе према запосленима, према држави, својим комитентима, који су чланови репрезентативних удружења послодаваца, који поштују слободу синдикалног организовања и који

имају закључене колективне уговоре и доследно их примењују) кроз добијања „више бодова“ при конкурисању за кредите, субвенције и сл.

- 9.6. **Стимулисати удруживање послодаваца** кроз пројекте за јачање њихових капацитета и за повећање одрживости, као и кроз подршку одређених активности таквих удружења које ће донети добробит и привреди и окружењу.

IV

Годишње конференције ПСЕС

Покрајински социјално-економски савет ће током текућег мандатног периода, уз присуство свих релевантних субјеката одговорних за развој АП Војводине, организовати годишње конференције на којима ће се сагледавати реализација ове платформе и предлагати приоритетне активности за наредни годишњи период.

*

* *